RS AU § 230 Uppdrag. Översyn av årlig avsättning till pensionsavsättning.

Ärendenummer: RS 2026/1456

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Den årliga avsättningen med 50 miljoner kronor ska fortsätta tills att ytterligare 450 miljoner kronor har avsatts.
- Redovisningen av uppdraget tas emot och godkänns.

Sammanfattning

Regionstyrelsen beslutade 2026-05-27, § 246, att ge regiondirektören i uppdrag att göra en översyn av den årliga avsättningen till pensionsmedel. Denna tjänsteskrivelse lämnas som svar på det uppdraget.

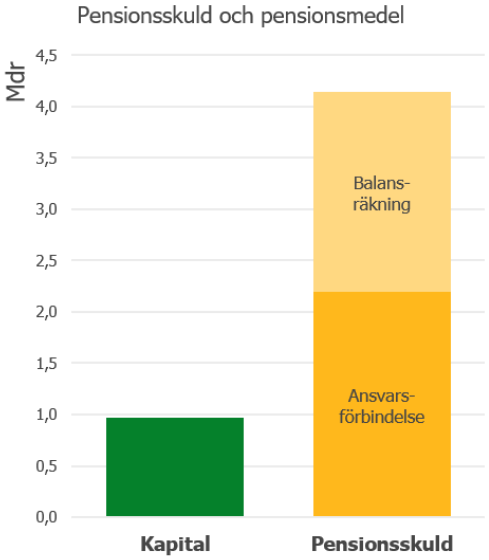
Regionfullmäktige beslutade 2019-11-18, § 277, om att en ny avsättning till pensionsmedel skulle påbörjas från år 2020 och pågå i 20 år till år 2039. Den årliga avsättningen ska enligt beslutet uppgå till minst 50 miljoner kronor och totalt ska 1 miljard kronor sättas av.

Bakgrunden till beslutet om årlig avsättning till pensionsmedel var en långtidsprognos över pensionsskuldens utveckling som visade att pensionsutbetalningarna successivt kommer att öka mycket de kommande 30 åren och att likviditetsbelastningen från år 2040 accelererar på grund av hur pensionsavtalen är utformade och antalet medarbetare som går i pension. Denna bild är fortfarande aktuell.

Syftet med att öka pensionsmedlen är att bygga upp en kapitalbuffert för att på så sätt undvika undanträngningseffekter på kommande generationers möjligheter att göra investeringar.

En årlig avsättning på minst 50 miljoner kronor har gjorts sedan 2020. Åren 2021 och 2023 var ekonomiskt starka år och möjliggjorde för regionen att göra årliga avsättningar på 150 mnkr. Sedan regionfullmäktigebeslutet 2019 så har 538 miljoner kronor avsatts till pensionsmedelsförvaltningen och vid årets slut så kommer 550 mnkr att ha avsatts. Kvar att sätta av till år 2040 är då 450 miljoner kronor. Fram till beslutet 2019 hade redan 104 miljoner kronor avsatts till pensionsmedelsförvaltningen vilket gör att det totalt har avsatts 642 miljoner kronor (från 2006). Marknadsvärdet på pensionsmedlen uppgår till 987 miljoner kronor (2026-09-30). Avkastningen uppgår till 345 miljoner kronor sedan start.

Region Gotland har en pensionsskuld på cirka 4,1 miljarder kronor. Marknadsvärdet på de avsatta medlen täcker 25 procent (konsolideringsgrad) av pensionsskulden.

Målet är att pensionsmedlen ska motsvara hela pensionsskulden år 2042 motsvarande en konsolideringsgrad på 100 procent. Därefter ska kapitalet successivt användas för att finansiera pensionsutbetalningarna.

Avsätta medel eller amortera

Ett alternativ till att avsätta 50 miljoner kronor per år till pensionsmedelsförvaltningen är att amortera motsvarande summa på låneskulden. Målet för kapitalförvaltningen är en real avkastning på 4 % per år vilket motsvarar en nominell avkastning på 6 %. Räntan på regionens låneskuld är för närvarande 2,4 %. I kalkylexemplet nedan har en låneränta på 3 % använts.

En jämförelse mellan två alternativ har gjorts för att illustrera de ekonomiska effekterna av alternativen. Alternativ 1 innebär en årlig avsättning till pensionsmedel med 50 miljoner kronor per år tills att ytterligare 450 miljoner kronor avsatts. Alternativ 2 innebär en årlig amortering på låneskulden med 50 miljoner kronor tills att 450 miljoner kronor har amorterats.

Jämförelsen visar att alternativ 1 (avsättning) ger en total resultateffekt på +414 miljoner kronor fram tills att pensionsmedlen ska börja betalas ut om 15 år medan alternativ 2 (amortering) ger en sammanlagd resultateffekt på +175 miljoner kronor. Skillnaden mellan alternativen är 239 miljoner kronor fram till 2042. Under uttagsfasen, som påbörjas 2042 och sedan pågår i cirka 40 år, är skillnaden mellan alternativen 33 miljoner kronor per år till alternativ 1:s fördel, se även tabellen nedan.

Miljoner kronor, mnkr	**Alternativ 1** Avsättning pensionsmedel 50 mnkr per år i 9 år	**Alternativ 2** Amortera på låneskuld 50 mnkr per år i 9 år	**Skillnad**
Totalt belopp	450	450	0
			0
Ökad avkastning	414	0	414
Minskad räntekostnad	0	175	-175
Total resultateffekt 15 år	**414**	**175**	**239**
			0
Årlig resultateffekt under uttagsfas (avtagande effekt under 40 år)	**52**	**19**	**33**

Förutsättningar: ränta 3 %, kapitalavkastning 6 %, tid kvar till uttag av pensionsmedel påbörjas är 15 år.

Regionstyrelseförvaltningen sammanvägda bedömningen är att den årliga avsättningen till pensionsmedlen bör fortsätta, dels för att det är ekonomiskt fördelaktigt, dels för att inte begränsa nästkommande generationers möjligheter att genomföra investeringar.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att en fortsatt avsättning till pensionsmedel är nödvändig för att likviditetsbelastningen från 2040 inte ska ta finansieringsutrymme och begränsa investeringsverksamheten för framtida generationer.

En fortsatt avsättning bör ske löpande med 50 miljoner kronor per år tills att ytterligare 450 miljoner kronor har avsatts och att sammanlagt 1 miljard kronor har avsatts enligt regionfullmäktiges beslut (RF §277, 2019-11-18). Ett alternativ till årlig avsättning är att göra en engångsavsättning med 450 miljoner kronor i samband med att försäljningslikviden från den förestående försäljningen av aktierna i Gotlands Energi AB erhålls.

Regionstyrelseförvaltningens sammanvägda bedömning är att den årliga avsättningen till pensionsmedlen bör fortsätta dels för att det är ekonomiskt fördelaktigt dels för att inte begränsa nästkommande generationers möjligheter att genomföra investeringar

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Mikael Wollbo, finans- och redovisningschef och Roger Sundholm, ekonomidirektör, regionstyrelseförvaltningen

Ordföranden ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionfullmäktige 2019-11-18, § 277
Regionstyrelsen 2026-05-27, § 246
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-10-15